

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דרף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדה

דפים ב - ט, פרשת נח תש"פ

דרך ישרה תמצית הדרף

פרק קמא - שמאי אומר

ג-ב-ג

טומאה למפרע. *העמד על חזקתה. *שרץ בקופה.

1. אשה שראתה דם טומאתה לשמאי רק מכאן ולהבא, להלל מטמאת למפרע עד לביקתה הקודמת, ולחכמים מטמאת למפרע עד לביקתה הקודמת אבל לא יותר מעת לעת. ומפרשין מ"ט 1. העמד אשה על חזקתה והיא טהורה ולהלל איכא ריעותא מגופה. 2. לשמאי אשה מרגשת בעצמה ולהלל כסבורה הרגשת מי רגלים, ושמאי מודה בשוטה ובכתמים. 3. לשמאי אמרינן שהדם היה צריך לבוא מקודם ולהלל כותלי בית הרחם העמידוהו ושמאי מודה במשמשת במוך, ולרבא דווקא במוך דחוק, ותניא כוותיה שהלל הקשה מקופה שנסתמשו בה טהרות ונמצא שרץ ושמאי ענה שלקופה יש שולים, ולאידך הלל טעה בטעמו של שמאי. 4. לשמאי משום ביטול פריה ורביה ותניא כוותיה, ולאידך שמאי אמר להלל שאינו עושה סייג משום ביטול פו"ר, ואף דקאמר לטהרות בלבד מיהו ליבו נוקפו ופורש.

2. לשמאי לא מטמאים אשה למפרע כיון שמעמידים אותה על חזקתה, והיכן שמצינו שחוששים למפרע זהו משום דאיכא תרתי לריעותא. והמקרים 1. מקוה שנמדד ונמצא חסר טהרותיו למפרע לחכמים טמאות ולר"ש ברה"ר טהורות וברה"י תולין, ואיכא תרתי לריעותא דהעמד טמא על חזקתו והמקוה חסר לפניך. וטעמא דר"ש לל"ק כמו סוטה דברה"ר טהור וברה"י אם יש רגלים לדבר טמא ובספק תולין, ולל"ב גמר סוף טומאה מתחילת טומאה דספק טהור. 2. המפריש תרו"מ על חבית ונמצאת חומץ הוי ספק למפרע, איכא תרתי לריעותא דהוי ודאי טבל וחומץ לפניך, והוי בתורת ספק כדעת ר"ש. 3. שרץ שנמצא במבוי טמא למפרע, איכא תרתי לריעותא בשרצים דגופיה ושרצים דעלמא.

3. קופה שנסתמשו בה טהרות בזוית זו ונמצא שרץ בזוית אחרת, דין הטהרות הראשונות לחזקיה טהורות ולרבי יוחנן טמאות, ומקשינן דשמאי והלל מודו בקופה דטמאות. ומוקמינן דפליגי 1. קופה שאין לה שוליים ויש לה אוזנים, וחזקיה מודה שהמדלה מים בעשרה דליים עם אוזנים ונמצא שרץ באחד מהן כולן טמאין כיון דמים מחליקים וכן אינו מקפיד שלא ישתייר. 2. פליגי בקופה בדוקה האם אמרינן שנפל עם סילוק ידו, ואשה לא נחשבת בדוקה כיון דשכיחי בה דמים. 3. פליגי בקופה שתשמישה ע"י כיסוי, ואשה כנ"ל. 4. איירי שטלטלו את הקופה לזוית אחרת ושם מצאו את הטומאה, ופליגי האם מחזיקים טומאה ממקום למקום.

ד-ד-ה

טומאה ממקום למקום. *החשש מהראיה. *ישיבה במטה וראתה.

1. לרבי יוחנן מחזיקין טומאה ממקום למקום, והקושיות 1. נגע באחד בלילה ובבוקר מצאו מת ר"מ מטהר וחכמים מטמאין שכל הטומאות כשעת מציאתן ובמקום מציאתן, ודחי דלמא שלא במקומן תולין. 2. מחט שנמצאת חלודה או שבורה טהורה, וכן מצא שרץ שרוף ומטלית מהוהא, ודחי דלמא תלינן. 3. ככר שהיתה ע"ג דף ועשוי כמדרון ואם נפלה כדרכה היתה נוגעת בעליונו של זב תלינן שאדם טהור נכנס והניחה למטה, זהו מכיון שאפשר לתלות באדם שעושה בכוונה. ולא אמרינן ספק טומאה ברה"י טמא, דהוי דבר שאין בו דעת להשאל או מכיון שטומאת מדף מדרבנן.

1. לחכמים שמאי שאמר דיה שעתה לא עשה סייג לדבריו והלל שאמר מפקידה לפקידה הפריז על מדותיו, אלא מטמאה למפרע מעת לעת וממעטת מפקידה לפקידה אפילו לטהרות. וטעמייהו כיון שחכמים תקנו לבנות ישראל שיבדקו וערבית, וכיון שלא בדקה הפסידה עונה יתירה, ואמרי מעת לעת להשוות מידותיהן. 2. אשה שיש לה וסת לרבי דוסא דיה שעתה ולחכמים מטמאה מעת לעת, ופלוגתייהו ללי"ק שלא בשעת וסתה ומתני' דדיה שעתה אתיא ככו"ע, וללי"ב פליגי בשעת וסתה אבל שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע לכו"ע ומתני' כרבי דוסא. 3. בתולה מעוברת מניקה וזקינה דיין שעתן וכתמן מטמא לרחב"א מכאן ולהבא ולר"מ למפרע.

אשה שיש לה וסת שישבה במטה ועסוקה בטהרות ופירשה וראתה היא טמאה והן טהורות, ואם אין לה וסת אף המטה טמאה. ומפרשינן 1. לא הוי דבר שאין בו דעת להשאל כיון שבאה בידי אדם, והא דאמרינן שהמתעטף בטליתו וספק נגע טהור זהו רק ברה"י אבל ברה"י ספיקו טמא. 2. מעת לעת שבנדה עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים בק"ו מכלי חרס שניצל באוהל המת, כדאמרינן הרואה דם מטמאה למפרע מעת לעת ומטמאת משכבות ומושבבות וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ואינה מקולקלת למנינה ואינה מטמאה את בועלה למפרע ולר"ע מטמאה, והרואה כתם מטמאה למפרע עד הכיבוס ומקולקלת למנינה ומטמאה את בעולה ובתרוייהו תולין.

דף 1-2

מה מטמאה. *טבל לחלה. *מסולקות דמים.

1. מעת לעת שבנדה מטמאה ללי"ק לקדש וללי"ב אף לתרומה ולחולין שנעשו על טהרת הקודש. והשמועות 1. ללי"ק: לא נכתב גבי המעלות שבין קדש לתרומה, משום דלית דררא דטומאה אלא גזירה בעלמא. 2. מטמאה אוכלין ומשקין, דזוקא של קודש. 3. בשעה שעוברת מלאכול בתרומה לתקן שיריים שבפניה, ולר"ה אתי לשרוף את בדקה עצמה מיד. 4. רבי עשה כר"א ולאחר שנזכר אמר כדאי ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק, בימיו עדיין היו אוכלי חולין על טהרת הקודש. 5. שפחת ר"ג אפתה ככרות תרומה ובין כל אחד ואחד בדקה, הויא תרומת לחמי תודה והפריש עשירית לכהן בעודו בצק. 6. שפחת ר"ג גפה חביות יין והוצרכה לשאול שוב, ודחי דהיה בשתי שפחות. 7. ללי"ב: לקודש אבל לא לתרומה, בחולין על טהרת הקודש.

1. חולין הטבולין לחלה כחלה דמו, והדינים 1. נולד ספק טומאה קודם גלגול תיעשה בטומאה דהוי חולין ומותר לגרום טומאה לחולין שבא"י, ואחרי הגלגול תיעשה בטהרה דחולין הטבולין לחלה כחלה, וחלתה תלויה אף בספק שנוהג רק כתרומה כגון זב וטהור שפרקו מהחמור ומשאן כבד דהוי ספק נשען. 2. אשה טבולת יום לשה עיסה וקוצה חלה וקוראה שם, דכל שודאי מטמא חולין גזרו על ספיקו משום חולין הטבולין לחלה. והא דאמרינן שמעת לעת שבנדה אינו נוהג בחולין על טהרת תרומה, זהו כיון שלא מעורב בהם תרומה או דמעת לעת דרבנן וקילא.

הנשים שמסולקות דמים ודיין שעתן: בתולת דמים שלא ראתה דם מעצמה, ולר"א אף מעוברת משיודע עוברת שעברו ג' חדשים, מניקה עד שתגמול את בנה, וזקינה שעברו ג' עונות של שלושים יום שנקראת זקינה ואינה

בושה או מקפדת ולר"א ה"ה בכל אשה. ופסקינן כר"א 1. כל ארבעת הנשים דיין שעתן, ולא הורו כוותיה בחייו כיון שהיה שמותי ובדברים אחרים אין לעשות כמוהו וא"א היה למחות. 2. קושי שמחמת ולד טהור ואם שפתה מעת לעת נחשבת זבה. 3. זב וזבה שבדקו עצמן רק ביום הראשון זה שביעי ומצאו טהור הוה בחזקת טהרה. 4. אחורי כלים שנטמאו במשקין מטמאין משקין אפילו של חולין ולא פוסלים אוכלין אפילו של תרומה דגזרו רק במשקין אטו משקה זב וזבה, ואף דאמרינן הלכתא כר"א נשנה לומר שאין למדין הלכה מפי תלמוד.

פדף ח

פסקינן כרבי אליעזר. *סוגי הבתולות.

1. היכן עוד פסקינן כר"א ומדוע לא נמנה 1. מי שנשוי קטנה ונפלה לפניו אחות אשתו לייבום מלמדין את הקטנה שתמאן בו, ולא נשנה כיון דאיירי בהלכתא כר"א בסדר טהרות או דר"א קאי כוותיה ודחינן דתרוייהו צריכי, ולמסקנא מעדות ריב"ב שממאנין את הקטנות קאי על שתי המיאונין. 2. צירוף סל לחלה, אינו מסדר טהרות. 3. קטפא פירא ויש לו שביעית וכן הלכה, והראיה שר"א אמרה דקסבר המעמיד בשרץ ערלה אסור. ודחינן דאף לרבנן קטפא פירא ומודו לל"ק בקטפא דפירא וזהו שרף הפגין, ולל"ב מודו באילן שאינו עושה פירות דקטפו זהו פריו ודחינן דלמא ר"א קאמר לדבריהם. 4. הבדלה בשמו"ע ברכה רביעית בפ"ע, ודחינן דהוא משום דר"ח בן גמליאל קאי בשיטתיה, והא דאמר במוצאי יו"כ אומר הבדלה בחונן הדעת זהו בשיטת אבותיו.

1. הבתולות ונפ"מ 1. בתולת אדם כל זמן שלא נבעלה, ונפ"מ לכה"ג ולכתובה מאתיים. 2. בתולת קרקע כל זמן שלא נעבדה, ומייתי כל שמעלה רשרושין ואין עפרה תיחות ולא נמצא בה חרס, ונפ"מ לנחל איתן או למקח וממכר. 3. בתולת שקמה כל זמן שלא נקצצה, נפ"מ למו"מ ולקצצה בשביעית. 4. בתולת דמים שלא ראתה דם מחמת עצמה אף אם ראתה מחמת נישאויין או לידה, ולא נשנה בברייתא כיון שיש לה שם לווי, תלוי במעשה, חוזר לברייתו, לא קפיד עליה זבינא ונדחה, לא קפיץ עליה זבינא.

פדף ט

מעוברת. *סילוק במינקת. *הפסיקה לראות.

1. דיני מעוברת 1. היתה בחזקת מעוברת וראתה דם ואח"כ הפילה רוח נשארת בחזקת ודיה שעתה, ואף שהמקשה ורואה דם והפילה רוח הויה יולדת בזוב הכא טהורה כיון שמעת לעת דרבנן או דשייכא טעמא דראשה ואבריה כבדים. 2. ראתה ואח"כ הוכר עוברת מטמאה למפרע ולא אמרינן איגלאי מילתא, כיון שבשעה שראתה היה ראשה כבד עליה. 3. למ"ד וסתות דאורייתא הגיע עת וסתה בימי עיבורה ולא בדקה, מייתי ראיה מהיתה במחבא דלא חיישינן לראיה בשעה שמסולקת דמים.

1. סילוק הדמים במינקת, לר"מ כיון שהדם נעקר ונעשה חלב ולרבי יוסי איבריה מתפרקין ואינה חוזרת אלא לאחר כ"ד חודש. והשמועות 1. מת בנה בתוך כ"ד חודש, לר"מ מטמאת למפרע ולרבנן דיה שעתה. 2. מניקה כמה שנים, לר"מ דיה שעתה ולחכמים לאחר כ"ד חודש מטמאת למפרע. 3. ר"מ יליף שהדם נעשה חלב מהפסוק מי יתן טמא מטהור, ולחכמים קאי על שכבת זרע שהיא טמאה והולד טהור, או מי הנדה שהמזה והמזין עליו טהור והנושא טמא.

1. הדינים בהפסיקה לראות 1. זקינה שעברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה, ובפעם השלישית מטמאת למפרע ככל הנשים, לחכמים אפילו כוונה ולרבי דוסא דווקא פחתה או הותירה. 2. לר"א כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה, ומייתי מעשה בריבה אחת בהיתלו ודחינן שאין שעת הדחק ראה דהוה שנת בצורת או הפסד טהרות, וכן רבי עשה כר"א ואחר שנזכר אמר כדאי ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק.

שאלות לחזרה ושינון

- א. טומאת מעת לעת שבנדה והשמועות (7) ז דף ב- ג
- ב. חולין הטבולין לחלה והדינים (2) א. המח' בטומאת אשה שמצאה דם, ומ"ט (4)
- ג. הנשים שמסולקות דמים ודיין שעתן (4) ב. העמדה על החזקה והמקרים (3)
- ז דף ח ג. המח' בקופה שנמצא שרץ בזוית אחרת, ובמאי פליגי (4)
- א. היכן עוד פסקינן כר"א ומ"ט לא נמנה (4) ז דף ד- ה א. לרבי יוחנן מחזיקים טומאה ממקום למקום, והקושיות (3)
- ב. סוגי הבתולות ולמאי נפ"מ (4) ב. כמה זמן יש לחשוש מזמן הראיה (3)
- ז דף ט א. דיני מעוברת (3) ג. דין היושבת במיטה ועסוקה בטהרות שראתה, ומ"ט (2)
- א. דיני מעוברת (3) ג. הדינים בהפסיקה לראות (2) ז דף ו- ז

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
עבודה זרה הוריוח	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ך	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין - עם תורתך שעשועי,	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

- נשיח בחוקין** 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
- שירת ישראל** - סוגיות מסכת ב"ק.
- בחקותיך אשתעשע** - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
- קיצור חודים** מנוקד ומסודר.
- עתים לתורה** - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.
- קיצור אלשין רות**
- קיצור אלשין אסתר**
- קיצור אלשין איכה** בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.
- באהבתה תשגה תמיד** - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
- איזוהי דרך ישרה** - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
- הקדמות ומושגים** - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים, ולקבל את העלון במייל לפרטים הנורוה והערות: